

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการวิจัยออกเป็นการทบทวนเอกสารรายงานวิจัยต่าง ๆ และทำการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ศึกษา โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การทดสอบเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบสำรวจ (Survey research) โดยการสอบถามความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ประชาชนและนักท่องเที่ยว ที่อยู่ภายในอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ที่จะใช้ในการนำเสนอ ในรายงานการวิจัย รวมถึงข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่ได้จากการค้นคว้าจากเอกสาร ทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ และเอกสารอื่น ๆ ตลอดจนแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการอธิบายผลการวิจัยให้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. หน่วยงานภาครัฐ ของอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร อาทิ นายอำเภอ เทศบาลตำบลพะโต๊ะ องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และพนักงานของภาครัฐ จำนวน 60 คน
2. หน่วยงานเอกชนที่ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวอยู่ภายในอำเภอพะโต๊ะ จำนวน 250 คน
3. ภาคประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอพะโต๊ะ จำนวน 22,702 คน
4. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอพะโต๊ะ จำนวน 19,500 คน

ตาราง 5 แสดงการเก็บแบบสอบถามภายในแต่ละตำบล

ตำบล	ประชากร	จำนวนการเก็บข้อมูล/คน
1. ตำบลพะโต๊ะ	8,984	85
2. ตำบลปากทรง	3,890	37
3. ตำบลพระรักษ์	4,970	47
4. ตำบลบึงหวาน	4,858	46
รวม	22,702	215

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย

ประชากรรวม จำนวน 42,202 คน

นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 19,500 คน

ต้องการกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

$$\frac{19,500 \times 400}{42,202} = 184.8 \text{ คน}$$

42,202

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 185 คน

3. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ

เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่สำคัญที่มีส่วนช่วยเหลือ และสามารถผลักดันให้การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ นายอำเภอพะโต๊ะ ปลัดอำเภอพะโต๊ะ หัวหน้าพัฒนาชุมชน นายองค์การบริหารส่วนตำบล 4 ตำบล นายกเทศบาลตำบลพะโต๊ะ นายกและปลัดองค์การบริหารจัดการส่วนตำบลทั้ง 4 ตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 30 คน

4. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหน่วยงานภาคเอกชน

เนื่องจากผู้ประกอบการกิจการท่องเที่ยวมีเป็นจำนวนมาก และอยู่กระจัดกระจาย ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกผู้ประกอบการด้านต่างๆ เช่น ผู้ประกอบการด้านที่พักแรม ผู้ประกอบการด้านร้านอาหาร ผู้ประกอบการด้านการจัดการท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น 30 คน

ตาราง 6 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน(คน)
1.ประชาชนท้องถิ่น	215
2.นักท่องเที่ยว	185
3.หน่วยงานภาครัฐ	30
4.หน่วยงานภาคเอกชน	30
รวม	460

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งแบบสอบถามผสมระหว่างแบบสอบถามปลายเปิดและแบบสอบถามปลายปิดควบคู่กันไปตามความเหมาะสม แบบสอบถามนี้ได้จัดทำเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ปฏิบัติงานในภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนซึ่งเป็นผู้นำเสนอสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว (Supply side) ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวผู้ต้องการสินค้าด้านการบริการท่องเที่ยว (Demand side) แบบสอบถามดังกล่าวประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในส่วนภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในท้องถิ่น โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนนเป็นร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นการตรวจสอบทรัพยากรของอำเภอพะโต๊ะ ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางการท่องเที่ยวของอำเภอพะโต๊ะ ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวอำเภอพะโต๊ะ ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนากองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอำเภอพะโต๊ะ เป็นคำถามในลักษณะปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับนักท่องเที่ยว เป็นการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและแนวทางในการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในอำเภอพะโต๊ะ โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมด 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับลักษณะในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอพะโต๊ะ รวมถึงระยะเวลาการเดินทาง วัตถุประสงค์ของการเดินทางและแรงจูงใจ (Check list)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นการตรวจสอบทรัพยากรของอำเภอพะโต๊ะ ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพทางการท่องเที่ยวของอำเภอพะโต๊ะ ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวอำเภอพะโต๊ะ ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะในการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนากองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอำเภอพะโต๊ะ เป็นคำถามในลักษณะปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ในการประเมินผลแบบสอบถามแบบมาตราส่วน (Rating scale) จะใช้วิธีการแบ่งช่วงการประมวลผลตามหลักของการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class interval) โดยให้ระดับการให้คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับนั้นให้สูตรการคำนวณช่วงกว้างของชั้น (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548, หน้า 146)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของลำดับชั้น} &= \frac{(\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ขั้นแรกกำหนดค่าน้ำหนักของคำตอบตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

ตาราง 7 แสดงการกำหนดค่าน้ำหนักของคำตอบ

ระดับความคิดเห็น	ค่าน้ำหนักของตัวเลือก
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

เนื่องจากข้อมูลในส่วนนี้เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการตอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จึงได้ปรับค่าข้อมูลให้อยู่ในระดับช่วง (Interval scale) แล้วจึงทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนาในรูปแบบของการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงนี้

ตาราง 8 แสดงการกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย

ระดับความคิดเห็น	ช่วงคะแนน (Means)
มากที่สุด	4.21 – 5.00
มาก	3.41 – 4.20
ปานกลาง	2.61 – 3.40
น้อย	1.81 – 2.60
น้อยที่สุด	1.00 – 1.80

การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการทดสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลและให้ผลการวิจัยถูกต้องและน่าเชื่อถือได้มากที่สุด โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นมาแล้วนำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไข เพื่อปรับปรุงเนื้อหา
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทด้านการท่องเที่ยว และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) โดยพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จากนั้นทำการคัดเลือกข้อคำถาม
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (Try out) โดยทำการทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อคำถาม รายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)
4. นำแบบสอบถามที่ได้มาจัดพิมพ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลการวิจัย ได้มีการทบทวนข้อมูลทุติยภูมิที่ได้รวบรวมมาแล้วยังมีการสำรวจพื้นที่ภาคสนาม นอกจากนี้ผู้วิจัย ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาหลายช่วงสำหรับการจัดเก็บเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถบ่งชี้ได้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยว ตลอดจนองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติของอำเภอพะโต๊ะกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของอำเภอพะโต๊ะ

ระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ และเก็บข้อมูล 460 ชุด จากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว

ระยะที่ 3 การรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ดังนี้

1. การจัดการกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 รวบรวมแบบสอบถาม มาทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรศาสตร์ การตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอพะโต๊ะ ศักยภาพของการท่องเที่ยวของอำเภอพะโต๊ะ และประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอพะโต๊ะ โดยใส่ข้อมูลเข้าไปในเครื่องคอมพิวเตอร์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวม จากนั้นทำการคัดเลือกข้อคำถาม และนำไปสู่การเก็บข้อมูล

1.3 วิเคราะห์ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก (SWOT) เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค โดยนำข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอพะโต๊ะ และ ศักยภาพของการท่องเที่ยวของอำเภอพะโต๊ะ เพื่อได้ประมวลเป็นการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ต่อไป

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าร้อยละ(Percentage) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

2.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้หาค่าเฉลี่ยของข้อมูลทั้งหมดเพื่อใช้แปลความหมายการตรวจสอบ ความคิดเห็นด้าน กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ และความคิดเห็นด้านศักยภาพของอำเภอพะโต๊ะ เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ภายนอก โอกาส และอุปสรรค ของอำเภอพะโต๊ะ

2.3 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อใช้หาค่าความแปรปรวนของการตรวจสอบทรัพยากร ความคิดเห็นด้าน กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ และความคิดเห็นด้านศักยภาพของอำเภอพะโต๊ะ เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ภายนอก โอกาส และอุปสรรค ของอำเภอพะโต๊ะ

2.4 สูตรการหาความเชื่อมั่น โดยกำหนดค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่นต้องมากกว่า .80 จึงจะถือได้ว่าเป็นเครื่องมือการวิจัยที่ได้มาตรฐาน ซึ่งจากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

สถิติสำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน นักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอพะโต๊ะในด้านต่าง ๆ ระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์หายุทธศาสตร์ โดยใช้การหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลและผลสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ มาประมวลผลเข้าด้วยกัน เพื่อจัดทำแผนตัวอย่างเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอำเภอพะโต๊ะ โดยดำเนินการตามกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic planning processes) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) กระทำโดยอาศัยผลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อกำหนดทิศทางที่ต้องการจะให้เป็นในอนาคต
2. กำหนดภารกิจหลักหรือพันธกิจ (Mission) การกระทำโดยอาศัยผลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก และวิสัยทัศน์ เพื่อกำหนดหน้าที่โดยรวมหรือหน้าที่หลักที่จะต้องกระทำ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์
3. กำหนดเป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา (Goal) กระทำโดยอาศัยผลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก วิสัยทัศน์ และพันธกิจ เพื่อกำหนดสภาพ หรือระดับผลการดำเนินการที่ต้องการให้บรรลุในอนาคตทั้งในระยะสั้น และระยะยาว
4. กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์หรือยุทธศาสตร์ (Strategy) การกระทำโดยอาศัยข้อมูลทั้งหมด เพื่อกำหนดเกี่ยวกับประเด็นของการดำเนินการในอนาคต
5. กำหนดกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนา การกระทำโดยอาศัยยุทธศาสตร์ เพื่อกำหนดโครงการหรือแผนงานในการนำไปปฏิบัติจริง